

ואפ"ל דתלוי בהשאלה הנ"ל ביסוד החסרון דלמעלה
מכ' אמה, דהתוס' הולכים לשיטתם דאין
החסרון משום דלא יראה כלל הסכך אלא משום דאינו
מרגיש ומסתכל במה שלמעלה מכ' אמה ולפיכך כתבו
דאפי' רחבה טובא, אע"ג דבודאי יראה הסכך, מ"מ
יהי' בלא הסתכלות דהיינו ראייה בעלמא כמו שהשמים
יוכיח דהוי ראייה בלא הרגשה וזה גופה הוה הפסול
דלמעלה מכ' אמה לתוס' דאין כאן הסתכלות והרגשה
והיכר בהסכך, אבל רבינו יהונתן ורבינו יואל דסברי
דהחסרון הוא מה שלא יביט כלל בהסכך אז כיון דהוי
רחבה טובא ודאי יהי' או ראייה בהסכך ויהי' כשר
וע"כ כתב רש"י דוקא רחבה פורתא לא יהי' ראי'
בהסכך, ופסול. ולפי זה שיטת רש"י כהר' יהונתן
והר' יואל הלוי ודו"ק בזה.

(ה) ועפ"י דברינו ודעת התוס' דלמעלה מכ' אמה
אין החסרון מחמת שאין יכול לראות אלא
מחמת שאינו מסתכל ומרגיש במה שהוא רואה, אפ"ל
דיש מקום ליישב דיוק העל"נ הנ"ל, שהק' דלתוס'
לכאורה סגי אם דופן אחד מגיע לסכך ולשון "דפנות
מגיעות לסכך" משמע כהריטב"א דבעי לכה"פ שתי
דפנות עיי"ש ובשפת אמת, ואפ"ל דלדעת התוס' נמי
בכדי שירגיש בהסכך בעינן שתי דפנות מגיעות
להסכך אבל אם רק דופן אחד מגיע ורוב הצדדים
פרוצים אע"פ דהוא רואה הסכך מ"מ אינו גורם לו
עדיין שירגיש בהסכך עד דאיכא שני דפנות והוא
מוקף בתיכום אז ע"י רוחב הסכך של ז' טפחים גורם
לו היכר והרגשה בה, וקצת משמע כזה דתוס' מתחיל
בגר חנוכה ובקורה ע"ג כתלים ומסיק רק לחלק בין
סוכה לקורה — דז"ל ולא דמי לגר חנוכה וקורת מבוי
דלא חשיב היכר למעלה מעשרים אע"פ דהקורה ע"ג
כתלים דהתם קורה טפח לא שליט עינא כמו בסוכה
דרחבה טובא עיי"ש, ולא חילקו כלל בין גר חנוכה
דסגי בפחות מטפח בלילות הראשונות, דצריך רק
שיהי' שיעור אצבע ביניהם, ובאמת עיין בחי' הרשב"א
בעיקובין (דף ג.) דכ' דכשרחבה הקורה שבעה טפחים
כשיעור סוכה שפיר כשר אפילו למעלה מכ' אמה
כמו בסוכה דשלטא ב' עינא כיון דכותלים מגיעין לה
דבעינן קורה ע"ג מבוי ובעינן שאמרו בסוכה לרבה,
ימובא דברי הרשב"א כסי' שס"ג בשער הציון עיי"ש.
אבל לא מצינו חילוק כזה בגר חנוכה דלמעלה מכ'
אמה גרות שהם רחבים ז' טפחים יהיו כשר, ואפ"ל

דהסעם הוא דכיון דגרות חנוכה אינם אלא בכותל
אחד אע"פ דרחבים טפי אינם גורמים הרגשה והכרה
ולכן פשוט דבכל אופן לא מהני הא דמגעת הדופן
להנ"ח ולכן מתחיל תוס' בגר חנוכה דפשוט דלא מהני
כותל מגיע לה דהא הוי רק כותל אחד ובעינן לכה"פ
שני כתלים וכלשון הש"ס "דפנות מגיעות לסכך",
ורק על קורה, דהוה באמת ע"ג כותלי המבוי דומיא
לסוכה בפרט זה, ולמה באמת לא מהני הדפנות
מגיעות לקורה, ע"ז באו התוס' לחלק דשאני קורה
דהוי רק טפח אבל אה"נ אי הקורה הוה רחב ז'
טפחים אז יהי' דומה לסוכה ויהי' כשר. ומישוב נמי
אליבא דתוס' לשון הש"ס "דפנות מגיעות לסכך".

ולדעת רבינו יהונתן ורבינו יואל הלוי וצ"ל אינו
קשה דיוק זה דאה"נ י"ל דלדעתם רק כשיש
שני דפנות סמוכין זה לזה מגיעות לסכך אז יכולין
לראות למעלה מכ' אמה בלא היזק אויר את העינים
אבל כשרק דופן אחד מגיע לסכך ושאר הצדדים
פרוצים עדיין יש היזק אויר וכמו גר חנוכה בחוץ
אפי' כשהוא ע"ג כותל לא מהני מפני היזק אויר וכמו
כותלי מבוי שמגיעין לקורה לא מהני כיון דבמקום
שהקורה עומד יש כאן אויר דמזיק אינו יכול לראות
ולכן דוקא בתוך הבית שאין כאן אויר כלל מהני
בנ"ח, וה"ה גבי דפנות של סוכה רק כששניהם
כהלכתן מעורבין יחד אז יכול לראות דאין כאן הפסק
אויר ביניהם ואתי שפיר לשון הש"ס לשיטתם ג"כ
ודו"ק.

סימן י

בענין מצות חינוך אי בעי כל דקדוקי מצוה

(א) דף ב: אמר ר' יהודה מעשה בהילני המלכה
וכו' עד כל מעשיה לא היתה עושה אלא
על פי חכמים ע"כ. ועיין בחי' הריטב"א דכתב ח"ל:
מהא שמעינן דקטן שמחנכין אותו במצות לעשות לו
מצות בהכשר גמור כגדול דהא מייתי ראייה בשמעתין
מסוכה של הילני משום דלא סגיא דליכא בבניה חד
שהגיע לחינוך דבעי סוכה מעלייתא ומקרא מלא דכ'